

Борець М. В.

аспірант ФСП НТУУ «КПІ»

професор ФСП НТУУ «КПІ» Голосніченко Д.І., д.ю.н.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Державне регулювання та нагляд у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, потребує постійного удосконалення та посилення нормативно-правового забезпечення. Відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму» (далі - Закону) особи, винні у порушенні вимог несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність.

Застосування заходів адміністративної та цивільно-правової відповідальності в даній сфері проаналізуємо на прикладі Мінекономрозвитку України. Відповідно до Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого Указом Президента України від 31.05.2011 № 634/2011, Мінекономрозвитку України виконує повноваження суб'єкта державного фінансового моніторингу щодо товарних та інших бірж, що проводять фінансові операції з товарами; згідно з Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму».

Наказом Мінекономрозвитку від 18.11.2013 № 1320 затверджено Положення про Комісію Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань застосування санкцій (цивільно-правового характеру) за порушення вимог Закону України [1]. Відповідно до зазначеного наказу утворюється Комісія у складі голови, заступника голови, членів та секретаря. У II розділі зазначеного наказу «Основні завдання та функції Комісії» визначені тільки повноваження Комісії, а саме: 1) розгляд актів перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу, документів, які підтверджують факти порушень, заперечень до актів перевірок (за наявності) та інших матеріалів перевірок; 2) вирішення питань про застосування до суб'єктів санкцій за порушення вимог Закону; 3) визначення розміру штрафу; 4) ініціювання звернення до суду з позовною заявою про стягнення із суб'єкта відповідної суми штрафу в разі його несплати протягом встановленого строку.

За результатами розгляду справи Комісія може прийняти одне з таких рішень: 1) про накладення штрафу на суб'єкта за вчинене правопорушення; 2) про закриття провадження у справі. Факти порушень вимог законодавства виявляються службовими особами Мінекономрозвитку під час здійснення нагляду за діяльністю відповідних суб'єктів, зокрема шляхом проведення планових та позапланових перевірок [2]. Процедура розгляду Міністерством

економічного розвитку і торгівлі України (далі - Мінекономрозвитку) справ та застосування санкцій за порушення товарними та іншими біржами, що проводять фінансові операції з товарами (далі - суб'єкт), вимог Закону визначена наказом Мінекономрозвитку від 14.11.2012 № 1285 [3].

Мінекономрозвитку не затверджена Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення відповідно до статті 166-9 «Порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму», статті 188-34 «Невиконання законних вимог посадових осіб суб'єктів державного фінансового моніторингу Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Проаналізувавши структуру міністерства станом на 24.02.2014 р. встановлено, що структурний підрозділ, до повноважень якого були би віднесені функції щодо контролю над здійсненням фінансового моніторингу, а також державного регулювання та нагляду у міністерстві відсутній. На запит до Мінекономрозвитку щодо питання притягнення винних осіб в даній сфері до адміністративної та цивільно-правової відповідальності надана відповідь (вих. № 4602-06/15076-16 від 26.04.2013), в якій зазначено, що у 2011-2012 рр. перевірки не здійснювалися, а відповідно до плану проведення Міністерством перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу (товарних та інших бірж, що проводять фінансові операції з товарами) щодо дотримання вимог законодавства, заплановані з травня 2013 року. Фактично, адміністративний нагляд не проводиться.

Отже, державне регулювання та нагляд Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – це сукупність заходів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, що включає проведення нагляду та контролю за діяльністю товарних та інших бірж, що проводять фінансові операції з товарами.

Міністерством економічного розвитку і торгівлі України на недостатньому рівні проводиться державне регулювання та нагляд у даній сфері, про що також свідчить відсутність правозастосовчої діяльності щодо притягнення винних осіб до адміністративної та цивільно-правової відповідальності за порушення вимог Закону. Це пов'язано з відсутністю координації з боку Державної служби фінансового моніторингу України як державного органу, який реалізує державну політику в сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, зацікавленості у кінцевих результатах діяльності, низьким рівнем професійної підготовки, а також складністю виявлення фактів легалізації (відмивання) доходів, відсутністю належного науково-методичного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Наказ Мінекономрозвитку від 08.11.2013 № 1320 «Про затвердження Положення про Комісію Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань [...] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2038-13>. – Назва з екрану.

2. Наказ Мінекономрозвитку від 12.08.2011 № 36 « Про затвердження Порядку проведення Міністерством економічного розвитку і торгівлі України перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=176863. – Назва з екрану.

3. Наказ Мінекономрозвитку від 14.11.2012 № 1285 «Про затвердження Порядку розгляду Міністерством економічного розвитку і торгівлі України справ про [...] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2024-12>. – Назва з екрану.